

Sådan kan du fasefodre goldkøerne

SIDE 2

Du skal kende din fremstillingspris på grovfoder

SIDE 2

Kontrolkampagne: Håndtering af syge dyr og medicin

SIDE 4

SEGES rykker ud til salmonellabesætninger

Rådgivningsforløb med tæt opfølgning skal vende udviklingen mod et salmonellafrit kvægbrug, som på det seneste er gået i den forkerte retning.

Rækken af tiltag i kampen mod salmonella i dansk kvægbrug er lang. Og længe gik det da også den rigtige vej med faldende antal smittede besætninger. Men nu er udviklingen mod et salmonellafrit kvægbrug stagneret – ja faktisk har antallet af smittede besætninger været stigende de seneste år. På nuværende tidspunkt er 9,6 pct. af de mælkeleverende besætninger smittet. Da antallet var på det laveste, lød tallet på ca. 5 pct.

Derfor vil SEGES nu give salmonellabesætninger i niveau 2 og 3 muligheden for at få en hjælpende hånd i deres arbejde med at sanere besætningen. Det bliver i form af et rådgivningsforløb, der følger saneringen tæt med løbende opfølgning. Det begrundes af sektordirektør i L&F Kvæg Ida Storm således:

”Vi har tidligere tilbudt smittede besætninger et enkelt gratis rådgivningsbesøg. Men en af udfordringerne ved at sanere for salmonella er, at det tager tid. Derfor kan det være svært for landmand og medarbejdere at opretholde motivationen, og vi har set, at tæt opfølgning øger chancerne markant for at nå i mål,” forklarer hun.

”I stedet for et enkelt besøg vil vi derfor tilbyde et regulært rådgivningsforløb.”

Forløbene varetages af SEGES' egne dyrlæger med stor ekspertise indenfor salmonella – naturligvis i tæt samarbejde med besætningsdyrlægen.

Samarbejdsaftale mellem landmand og SEGES

Ved forløbets start indgår landmanden og SEGES en samarbejdsaftale. Med aftalen forpligter landmanden sig til at gennemføre de tiltag, som aftales i fællesskab ved opstart og besætningsgenmang. SEGES-dyrlægen vil så løbende følge op på, om udviklingen går i den rigtige retning - og sammen med landmanden tage stilling til, om der skal ændres eller justeres i tiltagene.

Selve rådgivningen fra SEGES skal landmanden ikke betale for, men han står selv for udgifterne til fx deltagelse af egen dyrlæge og nødvendige laboratorietests.

Glem ikke hvorfor

Ida Storm understreger, at det er vigtigt at huske på de grundlæggende årsager til, at saneringsindsatsen er så vigtig for hele erhvervet:

”Vi må ikke glemme, hvorfor vi skal blive ved, til vi når i mål. Da regeringen for år tilbage vedtog, at kvægbruget skulle gøres salmonellafrit, tog vi som erhverv med det samme handsken op. Det

skyldes, at Salmonella Dublin kan smitte til mennesker, hvilket langt fra er ufarligt. Og den risiko kan vi ikke acceptere som erhverv. Vi må og skal levere sikre fødevarer til forbrugeren. Samtidig forårsager salmonellasmitte store produktionstab i den enkelte besætning. Af samme grund et det også helt afgørende, at vi med sanering ned sætter risikoen for, at frie besætninger smittes,” slutter hun.

Starter nu

SEGES vil løbende over de næste tre år gennemføre op til 160 rådgivningsforløb med start hos de første besætninger i februar. Rådgivningsteamet vil aktivt henvende sig til smittede besætninger. Men hvis du er interesseret i at deltage i et forløb, er du meget velkommen til at henvende dig allerede nu til konsulent Lene Trier, SEGES på ltr@seg.es.dk eller 8740 5237.

Rådgivningsindsatsen finansieres med hjælp fra Mælke- og Kvægafgiftsfonden.

/ KIRSTEN MARSTAL, SEGES

DE VIGTIGSTE PUNKTER FOR EN SUCCESFULD SALMONELLASANERING:

- Høj hygiejne i kælvningsboks
- Kalven fjernes indenfor 1 time
- Optimal hygiejne hos kalvene og gode kalverutiner
- Rene dyr og rene omgivelser
- Ingen vask med højtryksrensere i nærhed af dyrene.

SEGES' team af rådgivere, som de næste tre år skal hjælpe en lang række besætninger i deres indsats mod Salmonella Dublin. Fra venstre: Malene Budde, Lars Pedersen, Betina Tvistholm, Henrik Læssøe Martin, Vibeke Fladkjær Nielsen, Peter Raundal. Foto: SEGES

Du skal kende din fremstillingspris på grovfoder

Du skylder dig selv at udnytte de muligheder, der er i at komme tættere på økonomien i din grovfoderproduktion, mener Christian Lund.

"Jo mere du ved, jo bedre beslutninger kan du tage," lyder det fra Christian Lund. Foto: SEGES

"For to år siden købte jeg en brovægt. Og det har givet stof til eftertanke. Jeg har nemlig fundet ud af, at jeg har marker, som jeg troede, gav udmærket - men som slet ikke er så gode endda. Til gengæld har jeg fået bekræftet, at jeg får noget for at vande de tørre arealer."

Sådan lyder det fra formand for L&F Kvæg, Christian Lund. Han er stadig ikke i mål, når det kommer til at kende sin fremstillingspris på grovfoder på markniveau, men han er på vej – og han vil gerne opfordre alle til at lade 2020 være året, hvor de kommer et skridt tættere på økonomien i deres grovfoderproduktion. For det giver muligheder, påpeger han.

Godt kort på hånden

"Helt oplagt giver det mulighed for at træffe de rigtige beslutninger. Giver du det rigtige i forpagtning? Skal du blive ved med at dyrke grovfoder på de samme

arealer, som du altid har gjort? Er der overhovedet økonomi i at lave grovfoderet selv eller skal du have andre til det? Jo mere du ved, jo bedre beslutninger kan du tage," siger han og fortsætter:

"Og så giver det muligheder i forhold til banken. Det er noget nemmere at komme igennem med det, du gerne vil, hvis du kan sige, at du producerer majsensilage til den pris og græsensilage til den pris," mener Christian Lund, som samtidig påpeger, at en lav fremstillingspris også er det mest klimavenlige, da høje udbytter og en høj effektivitet i marken giver et lavt klimaaftryk.

Du ejer en produktionsvirksomhed

"Vi producerer simpelthen så mange foderenheder grovfoder. Hvis vi skal optimere vores produktion – og det skal vi hele tiden – bliver vi nødt til at kende økonomien i det, vi gør. I enhver

anden produktionsvirksomhed ved man nøjagtig, hvad det koster at fremstille den stol eller skrue, de laver, og det skal vi også vide i mælkeproduktionen," siger han og påpeger, at godt og billigt grovfoder er fundamentet til, at der er produktionsøkonomi i det, man laver inde i stalden.

"Start stille og roligt op – det har jeg selv gjort, og lad dig motivere af den viden, du får. Hvis du allerede er godt i gang, så tag næste skridt, og kom endnu tættere på økonomien i din grovfoderproduktion. Det giver muligheder – og dem bør du ikke snyde dig selv for," lyder det fra Christian Lund.

/ LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Få hjælp hos din lokale rådgivningsvirksomhed eller hos SEGES, seniorkonsulent, Peter Hvid Laursen, phl@seges.dk

Sådan kan du fasefodre goldkøerne

Ønsker du at fasefodre goldkøerne, kan det praktiseres på flere måder.

Goldkøernes energibehov ændrer sig væsentligt gennem goldperioden. Derfor praktiseres det i stadig større omfang at opdele goldkøefodringen i to faser, nemlig Far-OFF, den tidlige goldperiode, og Close-UP perioden, der dækker de sidste 17 – 24 dage af goldperioden.

Der er flere muligheder for at praktisere blanding og udfodring af optimerede rationer til de to faser af goldperioden. Få et overblik over mulighederne i skemaet her:

/ NIELS BASTIAN KRISTENSEN, SEGES

Far-OFF perioden

Strategi	Beskrivelse	Fordele	Ulemper
Fortyndet kvieration	Ved græs-baseret kviefodring kan en rest af kviefoderet fortyndes med halm.	Man undgår at starte en blanding til få køer.	Ikke muligt at undgå stivelsesholdige fodermidler eller lign., hvis de indgår i kvieblending.
Far-OFF ration baseret på græs, halm og type-mineral	Rationen blandes som selvstændig blanding.	Der optimeres alene efter Far-OFF køerne.	Lille mængde.
Hø / wraphø som fuldfoder	Hø eller wraphø med fordøjelighed, der passer som fuldfoder til Far-OFF køer opfodres som eneste fodermiddel.	Enkel og tidsbesparende. Foderet er normalt meget stabilt og fordæres ikke på foderbordet.	Ingen mulighed for justering af foderstyrke. Risiko for variation mellem baller.

Close-UP perioden

Strategi	Beskrivelse
Lille blander + robuste fodermidler	Ration blandes i lille blander dagligt eller hver 2. dag. Anvend robuste fodermidler fx majsensilage, halm, rapsprodukter, mineraler og vand.
Lille blander + forblandet og ensileret grovfoder	Erstattes halm og vand af græsensilage giver det mere stabilt foder. For at sikre mod variation forblandes græs og majs, hvorefter det genensileres.
Stor blander til ensilering af grundration + tilskuds-foder	En blanding af græs- og majsensilage genensileres med forsurende salte og mineraler. Udfodres sammen med en kraftfoderblanding, der forsynes koen med ekstra protein.

HVAD KOSTER DIN GRÆSENSILAGE

GROVFODERØKONOMI I 7 TRIN:

1. Mål udbytterne – spørg din maskinstation hvilken løsning, de kan tilbyde eller undersøg muligheder for investering i brovægt eller overkørselsvægt
2. Registrer udbytterne i Markdatabasen evt. med FarmTracking og læg dem på Lageret i DMS
3. Brug udbytteregistreringerne i forbindelse med fremtidig mark- og godningsplanlægning
4. Brug lagerstyring i DMS i forbindelse med daglig fodring og fodringsplanlægning
5. Sæt bogføring i system og vær omhyggelig og præcis
6. Bestil en driftsgrensanalyse, gerne med grovfoderet opdelt på græs og majs
7. Brug Business Check og udvidet fraktanalyse til at finde forbedringspotentialer i din grovfoderproduktion.

Læs mere i 'Sådan kommer du godt i gang med udbyttmåling' på landbrugsinfo.dk/merekvaegnyt

En konkret plan for overgangen til tre malkninger har ikke bare givet 10 pct. mere mælk, men også sundere køer.
Foto: SEGES

Rettidig omhu betaler sig

Selv med fulde kvalitetstillæg for sin mælk ringer Mogens Vetter gerne til sin kvalitetsrådgiver, så han kan være på forkant med eventuelle problemer.

Mogens Vetter driver sammen med sin bror en økologisk mælkeproduktion på Djursland. Med sine 350 køer leverer han ca. 12.300 liter mælk pr. årsko, og han får tilmed de fulde kvalitetstillæg for mælken. Alligevel holder han løbende kontakt med sin kvalitetsrådgiver, da han arbejder efter devisen: 'Det er altid bedre at forebygge end at helbrede'. Derfor havde han også sin kvalitetsrådgiver Benny Kirkeby med på råd, da han overgik fra to til tre malkninger dagligt.

Smertefri overgang til tre malkninger

"Jeg ringede til Benny tre måneder før, vi planlagde at gå fra to til tre malkninger dagligt. Jeg havde brug for en sparringspartner i forhold til at lave en handlingsplan, der skulle sikre, at vi ikke sled for meget på køerne samt at få dem hurtigt vænnet til de nye rutiner," fortæller Mogens Vetter.

Det tog ca. to måneder at få de nye rutiner helt op at køre. Undervejs var der ingen problemer, hvilket ifølge rådgiver Benny Kirkeby skyldtes god planlægning.

"Jeg har set, hvordan det er gået med at gå fra to til tre daglige malkninger på andre bedrifter, og det kan sagtens volde problemer. Det er helt sikkert, at vi er kommet potentielle problemer i forkøbet med en klar plan for forløbet," siger han.

Godt fra start med handlingsplan

Det første, Benny Kirkeby og Mogens Vetter gjorde, var at udarbejde en fælles handlingsplan for overgangen til tre malkninger. Under andet besøg instruerede Benny Kirkeby malkerne i de nye arbejds gange. Efterfølgende har den konkrete handlingsplan været et godt værktøj for Mogens Vetter.

"Med en konkret handlingsplan var det nemt for mig at være tydelig, når

jeg skulle tale med malkerne om, hvordan vi gør det – i stedet for, at det blev begrundet i min egen mavefølelse," siger han.

Den gode overgang fra to til tre daglige malkninger har ikke blot givet mere mælk, det har også givet sundere køer, fortæller Mogens Vetter.

"Det har givet os ca. 10 pct. mere mælk at malke tre i stedet for to gange. Men med i pakken er sundere køer, som kan holde længere. Og det har også været en del af strategien," fortæller mælkeproducenten.

Rettidig omhu betaler sig

Mogens Vetter holder løbende kontakt med Benny Kirkeby – for ofte kan problemerne klares over telefonen. Rådgiver Benny Kirkeby fortæller:

"Der er jo styr på tingene hos Mogens – han handler efter princippet 'rettidig omhu', og det er tydeligt, at det virkelig betaler sig. Problemerne bliver aldrig særligt omfattende, så mange udfordringer kan klares over telefonen".

Benny Kirkeby ringer da også gerne selv op til Mogens Vetter, hvis han med udgangspunkt i tallene kan se, at der er noget, de skal være opmærksomme på.

Uvildig rådgivning hele vejen rundt

Benny Kirkeby har rådgivet Mogens om alt fra indstilling af malkeanlæg til yverplejeprodukter.

"Som uvildig rådgiver har jeg kunnet hjælpe Mogens med, hvad han skulle vælge af alle de yverplejemidler, som han får tilbudt at købe. Og valget har udelukkende været begrundet i de bakterieforhold, der er gør sig gældende i Mogens' malkecenter – og ikke hvad der fungerer godt på andre bedrifter", fortæller Benny Kirkeby.

Se mere om SEGES' rådgivning i mælke kvalitet på seges.dk/maelkekvalitet

/CHRISTINE ILSØE, SEGES

Fordele	Ulemper
Lille variation i fodermidler og basis for meget præcis ration hvis blanderen er lille nok.	Kræver høj indvejningspræcision. Foder baseret på halm og vand har lav stabilitet på foderbordet. Er følsom overfor overslæbning af foder i blanderen.
Græsaseret Close-UP giver en mere kompakt blanding med højere stabilitet på foderbordet.	Er sårbar overfor variation i fodermidler, særligt hvis mælkefeber forebygges med forsuring. Kontroller evt. variation ved analyse af fodermidlerne i forbindelse med genensilering.
Den teoretiske fordel er, at man ikke ensilerer proteinfodermidler med risiko for nedbrydning af protein under oplagring.	Det kræver stærk styring at tildele kraftfoderet til goldkøerne fx i foderstation. Der er indtil videre kun opsamlet meget lidt erfaring med dette i praksis.

Foto: SEGES

Kvægbesætninger kontrolleres for håndtering af syge dyr og brug af medicin

Fra februar og frem til juni gennemfører Fødevarestyrelsen en kontrolkampagne i kvægbesætninger om håndtering af syge og tilskadekomne dyr samt anvendelse af medicin.

I de kommende måneder får 150 kvægbesætninger uanmeldt besøg af Fødevarestyrelsens kontrollanter. De vil se på, om besættningens håndtering af syge dyr og anvendelse af medicin sker efter reglerne. Baggrunden for at sætte fokus på netop disse områder er, at de har været hyppig anledning til sanktioner i tidligere kontrollkampagner.

Det overordnede formål med kampagnen er iflg. kampagneleder og dyrlæge Connie Madsen fra Fødevarestyrelsen, at forbedre dyrevelfærd for syge og tilskadekomne dyr. For området medicin handler det om at øge fødevarer sikkerheden ved at fremme ansvarlig anvendelse og korrekt registrering, opbevaring og brug.

De 150 besætninger, som besøges, fordeles på 120 malkekvægsbesætninger med modul 2-sundhedsaftale og 30 slagtekalvebesætninger.

Kontrollanterne tjekker bl.a.:

– **Om syge og tilskadekomne dyr bliver fundet** ved det daglige tilsyn og straks får en passende behandling samt opstaldes i sygeboks ved behov.

– **At der er det rigtige antal sygebokse**, som lever op til pladskravene og er indrettet korrekt – fx at det er muligt at malke i dem, og at de er velstrøede.

– **Om medicin anvendes** i overensstemmelse med dyrlægens anvisning – dvs. bl.a. det rigtige præparat til den rigtige lidelse, den korrekte dosis i korrekt antal dage.

– **Om landmanden har medicin håndteringskursus**, og om der føres optegnelser over anvendt medicin, og at lagerlisten stemmer overens med beholdningen.

– **Om de særlige regler for behandling af køer** med kælvningsfeber eller tilbageholdt efterbyrd med infektion overholdes. Dvs. om landmanden har kursus/autorisation, at der kun foretages én behandling af hvert dyr, og at behandling foretages indenfor det tilladte antal dage efter kælvning.

Fødevarestyrelsen gennemfører kampagnen fra 1. februar til 31. maj 2020.

/ KIRSTEN MARSTAL, SEGES

KVÆGKONGRES2020

SES VI?

Tilmeldingen er åben til Kvæggkongres 2020, som løber af stablen 24.-25. februar i Herning.

Vælg mellem 68 inspirerende indlæg, og sammensæt et program, som passer præcist til dig. I år er der særligt fokus på klima og bæredygtighed samt på de mange digitale muligheder, der findes. Få fx overblik over de mange digitale værktøjer til styring af foderproduktion og fodring eller deltag i debatten '24 spørgsmål til klimaprofessoren'. Valget er dit. Og der er også masser at komme efter for udenlandske medarbejdere. Der er nemlig et helt spor på engelsk – foruden flere engelsksprogede indlæg i det samlede program. Vi glæder os til at se dig!

Læs programmet og tilmeld dig på kvaegkongres.dk.

Hvis du tilmelder dig inden 7. februar, får du early bird-rabat!

kvægNYT udgives af SEGES, Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N, T +45 8740 5000 • REDAKTION: Ida Storm (ansv.), ims@seges.dk, Lone Sylvest Søgaard (red), lss@seges.dk, Kirsten Marstal, kfm@seges.dk • FOTO: (Hvor ikke andet er nævnt) LandbrugsMedierne ANNONCESALG: Christine Ilsoe, chil@seges.dk • ABONNEMENT/ADRESSE/ENDRINGER: Christian E. Christensen, T 8740 5258, cec@seges.dk Indholdet af kvægNYT må gengives med kildeangivelse. Reklameindstik afspejler ikke nødvendigvis SEGES' holdning til de annoncerede produkter ISSN 1904-3597 (tryk) ISSN 1904-5212 (web).

Sæt fokus på køernes holdbarhed med ny udskrift i DMS

Køernes holdbarhed er væsentlig for bedriftens økonomi. En ny udskrift i DMS viser køernes holdbarhed i besætningen og gør det nemmere at rette fokus mod eventuelle ugunstige forhold.

Hvor gamle er køerne typisk, når de sættes ud, og hvornår i laktationen sker det?

De svar er det nu muligt at få med analyseudskriften 'Holdbarhed' i DMS, som viser køernes holdbarhedsprofil i besætningen.

Holdbarhedsprofilerne hos køer kan bidrage til at vise, om der er gunstige eller ugunstige forhold indenfor hver laktation, som giver sig udslag i en lav eller høj udskiftning af køerne.

Tidlig udsætning og død i starten af laktationen er selvsagt ikke optimalt. At have koeen en hel goldperiode for derefter at sætte hende ud først i den efterfølgende laktation vidner om en ikke økonomisk optimal strategi, men nærmere om en nødsløsning for den enkelte ko. Burde disse køer have kælvnet igen, eller burde de være udsat før sidste goldperiode, baseret på dårlig ydeevne? Eller er det en dårlig overgang og opstart af ny laktation, som gør, at køerne yder for lidt eller må udsættes på grund af andre problemer?

Kombiner med holdbarhedsprofilen for kvier

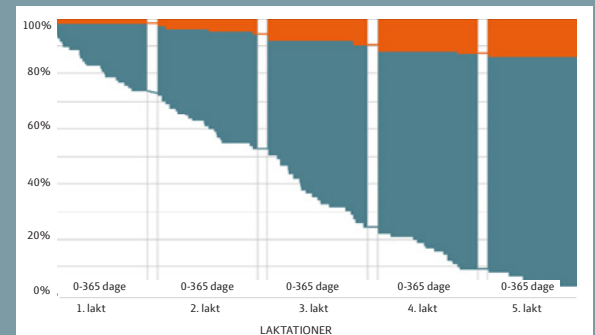
Det er vigtigt at se besættningens holdbarhed samlet, og her kan udskrifterne 'Kvier-Produktion' og 'Holdbarhed' kombineres. Udskriften 'Kvier-Produktion' viser, hvor stort tab der er i kvieproduktionen, og hvor tabet opstår. Udskriften 'Holdbarhed' viser, hvor længe disse kvier holder som køer.

Læs mere om holdbarhedsprofilerne i artiklen 'Nye holdbarhedsprofiler viser hvornår driftsenheden mister kvier og køer' på www.landbrugsinfo.dk/merekvagnyt

/ LARS ARNE HJORT NIELSEN OG SØS ANCKER, SEGES

EKSEMPEL PÅ GRAFISK VISNING AF HOLDBARHEDSPROFIL FOR KØER

Holdbarhed af køer (seneste 12 mdr.)
Sandsynlighed for overlevelse fra 1. kælvning til 6. kælvning

● Død ○ Slaget